

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoP/33/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7221209139
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Morozová Nemcová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:7221209139.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a členov senátu JUDr. Ingrid Kalinákovej a JUDr. Zuzany Biščákovej v právnej veci manželov K.. C. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Z. T. Q. XXXX/XX, XXX XX V. právne zastúpeného JUDr. Kristínou Malou Piovarčiovou, advokátkou so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, 040 01 Košice a Y.. U. S., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom M. L. X, XXX XX V., t. č XXX XX N. XXX, právne zastúpenej JUDr. Romanom Frnčom, advokátom so sídlom v Košiciach, Thurzova 5, 040 01 Košice, v konaní o návrhu manžela na rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletému dieťaťu H. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom u otca, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny V., L. W. Č.. X, o odvolaní manžela, ktorý podal návrh na rozvod a otca maloletého H. a matky maloletého H. proti rozsudku Mestského súdu Košice, č. k. K2-17P/161/2021 - 388 zo dňa 23. augusta 2023, takto

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok okrem výrokov I. a IX.
- Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Návrhom na začatie konania doručeným súdu 09.11.2021 manžel žiadal, aby súd manželstvo rozviedol, maloleté dieťa pochádzajúce z manželstva zveril do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov s týždňovým intervalom striedania tak, že v párnom týždni bude v osobnej starostlivosti matky a nepárnom týždni v jeho osobnej starostlivosti. Dieťa si budú odovzdávať vždy v pondelok o 08.00 hod. v predškolskom zariadení, v prípade absencie v zariadení v mieste bydliska rodiča, ktorého starostlivosť začína. Výživné rodičov nežiadal určiť. Zároveň poukázal v návrhu na to, kedy sa zoznámili spolu s manželkou, ako aj na spoluzitíe v manželstve a na starostlivosť o maloletého H.. K podanému návrhu pripojil sobášny list, rodný list, výpis z listov vlastníctva, daňové priznanie z príjmom fyzickej osoby za rok 2020.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Mestský súd Košice ako súd prvej inštancie rozsudkom pod č. k. K2 - 17 P/161/2021 - 388 dňa 23. augusta 2023 rozhodol tak, že:

I. Manželstvo účastníkov konania K. C. S., nar. X.X.XXXX a Y. U. S., rod H., nar. X.X.XXXX, uzavreté dňa X.X.XXXX, zapísané v knihe manželstiev matričného úradu V. - L. Y., vo zväzku XXX, ročník XXXX, na strane XXX, pod por. č. XXX, r o z v á d z a.

II. Z v e r u j e mal. H. S., nar. XX.X.XXXX na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky.

III. Obaja rodičia sú o p r á v n e n í a p o v i n n í maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok.

IV. Otec je p o v i n n ý prispievať na výživu mal. H. sumou 220 eur mesačne vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky dieťaťa, počnúc právoplatnosťou rozsudku vo výroku o rozvode manželstva opakovane do budúcnosti.

V. U p r a v u j e styk otca s maloletým H. tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým každý nepárny kalendárny týždeň v mesiaci od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod., každý páry kalendárny týždeň v mesiaci od stredy od 16.00 hod. do piatku do 18.00 hod.

Počas sviatkov a prázdnin sa bude realizovať osobitný režim styku nasledovne:

VI. Otec je o p r á v n e n ý stretávať sa s maloletým H.

- počas vianočných sviatkov v párnom roku od 25.12. od 9.00 hod. do 1.1. nasledujúceho roka do 9.00 hod., v nepárnom roku od 24.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 9.00 hod. a od 1.1. od 9.00 hod do 6.1. do 17.00 hod.,

- počas veľkonočných sviatkov každý nepárny rok od Zeleného štvrtka od 7.00 hod. do veľkonočnej soboty do 19.00 hod., každý páry rok od veľkonočnej soboty od 19.00 hod. do utorka po Veľkej noci do 17.00 hod.,

- každý rok počas letných prázdnin v dobe od 15.7. od 9.00 hod. do 31.7. do 19.00 hod. a od 15.8. od 9.00 hod. do 31.8. do 19.00 hod.

VII. Otec dieťa v stanovenom čase prevezme od matky v mieste jej bydliska a po ukončení styku matke vráti v mieste svojho bydliska.

VIII. Matka je p o v i n n á dieťa na styk s otcom riadne pripraviť, v stanovenom čase mu dieťa na styk v mieste svojho bydliska odovzdať a po ukončení styku prevziať dieťa v mieste bydliska otca.

IX. Konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k mal. W. S., nar. X.X.XXXX na čas po rozvode manželstva z a s t a v u j e.

X. U k l a d á povinnosť obom manželom uhradiť trovy štátu, každý z manželov v sume 438 eur na účet Mestského súdu Košice do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

XI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukazom na príslušné ustanovenia Zákona o rodine, ako aj rozhodol o trovách konania v zmysle ustanovenia § 52 CMP, Civilného mimosporového poriadku.

4. Súd prvej inštancie nás základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v danom prípade sú splnené zákonné predpoklady na rozvod manželstva a v ďalšej časti úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu pochádzajúcemu z manželstva na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že je potrebné zveriť maloletého H. do osobnej starostlivosti matky. Ako vyplýva z konania, otec návrhom na začatie konania žiadal na čas po rozvode zveriť maloletého H. do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov, ktorá sa od ukončenia spolužitia realizovala v týždennom intervale striedania, následne v priebehu konania žiadal zveriť maloletého do svojej osobnej starostlivosti, rovnako

tak, ako to žiadala aj matka maloletého H.. Zmenu návrhu otec odôvodnil tým, že dieťa matku odmieta, pričom matka odôvodňovala zmenu správania dieťaťa manipuláciou zo strany otca.

Z dôvodu protichodných tvrdení rodičov s poukazom na zmenu v správaní dieťaťa, súd v konaní nariadil znalecké dokazovanie, ktoré vyhodnotil ako zrozumiteľné, prehľadné, korešpondujúce s vyjadreniami účastníkov konania a závermi vykonaného dokazovania. Súd prvej inštancie námietky otca voči podanému znaleckému posudku považoval za nedôvodné. Zároveň súd prvej inštancie poukazuje na to, že na pojednávaní potvrdil autenticitu vyjadrení dieťaťa, ktoré otec počul na chodbe. Na vierohodnosť posudku podľa súdu nemá vplyv ani skutočnosť, že bol vyhotovený v predĺženej lehote a rovnako, že žiadala znalkyňa o predĺženie lehoty i v inom súdnom konaní, pričom uvedené takisto nemá vplyv obsah znaleckému posudku.

Zároveň súd prvej inštancie poukázal na vyjadrenia matky, otca, kolízneho opatrovníka z dňa 23.08.2023. Vzhľadom na znalecký posudok a jeho závery nepovažoval súd prvej inštancie za potrebné vypočúť znalkyňu k vypracovanému znaleckému rozsudku. Závery znaleckého posudku vyplývajú i z vykonaného dokazovania v konaní, pričom v zmysle posudku zo strany otca dochádza k negatívnemu ovplyvňovaniu dieťaťa voči matke, pričom uvedené podľa názoru súdu preukazuje i skutočnosť, že potom čo otec čiastočne zmenil svoj postoj a pristúpil k uzavretiu dočasnej dohody o styku matky s dieťaťom, k čomu došlo až po doručení znaleckého posudku, nastala i zmena v správaní dieťaťa. I keď jeho osobný kontakt s matkou sa po dlhšiu dobu dostatočne nerealizoval, respektíve sa realizoval vo veľmi obmedzenom rozsahu, dieťa začalo u matky pravidelne tráviť čas bez problémov a odmietania. Uvedené nenarušila ani skutočnosť, že matka zmenila bydlisko, pričom maloletý chcel u matky aj prenocovať, a to už počas prvého stretnutia po spísaní dohody. V konaní to potvrdil aj otec, pričom uvedené mu neumožnil. Po dobu takmer jedného roka rodičia realizovali striedavú starostlivosť, pričom otec v návrhu sám poukázal na to, že takáto forma starostlivosti je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. Tento model starostlivosti sa im osvedčil, dieťa ho dobre znášalo. S poukazom na uvedené sa jeho vyjadrenie o tom, že striedavá starostlivosť sa realizovala s problémami a dieťa od začiatku odmietať chodiť k matke vyznieva účelovo a nevieryhodne. Od ukončenia realizácie tohto modelu starostlivosti, k čomu došlo po hospitalizácii dieťaťa, otec spochybňuje rodičovské kompetencie matky, pričom však na pojednávaní bez váhania uviedol, že matka určite nie je schopná zabezpečiť dieťaťu riadnu starostlivosť a jeho potreby. Vzťahy medzi rodičmi sú vážne narušené, aktuálne vôbec spolu nekomunikujú a v rodine sa realizovalo na náklady neodkladného opatrenia po dobu 9 mesiacov výchovné opatrenie spočívajúce v uloženej povinnosti maloletému dieťaťu a jeho rodičom podrobiť sa odbornému a sociálnemu psychologickému poradenstvu na Referáte poradensko - psychologických služieb ÚPSVaR v V.. Zo správy z poradenského psychologického procesu zo dňa 22.05.2023 vyhotovenej psychologičkou T. L. vyplýva, že vzhľadom k nezlepšujúcemu sa správaniu otca voči matke, jeho nepodporovaniu kompetencií druhého rodiča na výchovné opatrenie, sa výchovné opatrenie javilo ako neefektívne, pričom otec zotrval na svojom kritizujúcom postoji k osobe matky. Psychologička poukázala na to, že nie je v poriadku, ak jeden rodič nepodporuje druhého rodiča. Sú to znaky nezrelého rodičovstva, pretože rodičia aj po rozchode naďalej držia v sebe nespracovaný hnev voči druhému partnerovi. Otec má zvýšené kritické a negatívne správanie voči osobe matky, matka sa bráni, a to ovplyvňuje samotné rodičovstvo. Otca opakovane upozornili na disharmóniu v rozdelenej rodine a konfliktnú komunikáciu maloletý H. môže na túto reagovať aj psychosomaticky, keďže otec poukazuje na zhoršený zdravotný stav, z čoho viní iba matku. Otcovi preto odporúčali v záujme dieťaťa a jeho vyvíjajúcej sa psychiky zásadne zmeniť netolerantný postoj voči bývalej partnerke a matke dieťaťa, preto by mohlo mať dieťa naďalej možnosť pokračovať a budovať si vzťah k matke, ktorý je mäkkší, ale s potrebnými hranicami a hlavne nedehtonujúci druhého rodiča.

5. Zároveň súd prvej inštancie poukázal v odôvodnení na to, že v konaní mal preukázané, že konfliktný vzťah rodičov, kritický postoj otca k osobe matky a nepodporovanie jej rodičovských kompetencií zo strany otca naďalej pretrváva, o čom svedčí aj jeho jednoznačné konštatovanie o neschopnosti matky zabezpečovať riadnu starostlivosť dieťaťu.

Na základe vykonaného rozsiahleho dokazovania súd maloletého H. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, pričom podľa názoru súdu bol jednoznačne preukázaný negatívny vplyv otca na dieťa s poukazom na jeho správanie, nakoľko nerešpektuje postavenie druhého rodiča - matky, devalvuje jej rolu, direktívne určuje pravidlá rodičovstva a s matkou nekooperuje pri ich vytváraní. Ako bolo preukázané, obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na zabezpečenie starostlivosti o dieťa, maloletý má vytvorené emočné funkčné vzťahy k obojmu rodičom, vzhľadom na všetky vyššie uvedené fakty je matka preferenčne lepším a vhodnejším rodičom pre záujmy maloletého H. so zdravými rodičovskými schopnosťami.

V súlade s najlepším záujmom dieťaťa, ktorý má s otcom vytvorené veľmi silné citové vzťahy, súd upravil styk otca s maloletým široko koncipovaný. Súd prvej inštancie mal za to, že takto určený styk je v prospech maloletého dieťaťa, ktorý bude tráviť dostatočný čas aj s otcom a nedôjde tak k pretrhnutiu ich citového putá. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na to, že povinnosť zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok patrí oboj rodičom. Vyživovacia povinnosť predstavuje obsahovú zložku a je praktickým vyjadrením ekonomickej funkcie rodiny. S poukazom na ustanovenie § 62 ods. 5 Zákona o rodine, návrhu matka žiadala určiť výživné vo výške 300 eur, následne v priebehu konania znížila uvedenú výšku na 250 eur, súd určil výživné na maloletého H. sumou 220 eur mesačne povinnému otcovi v prospech matky maloletého dieťaťa. Zároveň súd prvý inštancie argumentoval tým, že vo vzťahu oboch rodičov títo fungujú a existujú v novom zväzku, z ktorého matka má maloletú W., narodenú v roku 2022 a vo zväzku otca s priateľkou sú v očakávaní potomka.

Všetky skutočnosti boli v rámci rozsiahleho dokazovania preukázané a boli dôvodom na to, aby súd prvej inštancie s poukazom na tieto rozhodol tak ako je uvedené v rozsudku.

Zároveň súd prvej inštancie rozhodol aj o trovách konania a o trovách štátu v zmysle príslušných ustanovení zákona CMP.

III. Obsah odvolania otca a vyjadrenie k odvolaniu

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie Mestského súdu Košice zo dňa 23. augusta 2023 č. k. K2 - 17 P/161/2021 - 388 podal odvolanie otec maloletého zo dňa 20.10.2023, ktorom argumentoval tým, že podáva odvolanie proti výrokom II. až VIII. rozsudku z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f), g), h) CSP, ako aj § 62 CMP, nakoľko súd prvej inštancie nesprávne a neúplne zistil skutočný stav veci.

V odvolaní poukázal odvolateľ na to, že konanie súdu prvej inštancie trpí závažnými procesnými vadami, ktorými mu bola odňatá možnosť pred súdom konať a zároveň súd prvej inštancie neúplne a nesprávne zistil skutočný stav veci, lebo nevykonal dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym zisteniam skutkovým, ktoré následne nesprávne právne posúdil. Ku všetkým vyššie uvedeným pochybeniami, ktorými mu bola odňatá možnosť konať pred súdom, došlo aj k inej vade konania, zároveň aj k porušeniu práva na rovnosť účastníkov v zmysle článku 47 ods. 3 Ústavy SR a spravodlivý proces podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR, pre ktoré by mal odvolací súd zrušiť napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie a svoje rozhodnutie odôvodniť v súlade so zákonom tak, aby bolo zrozumiteľné a presvedčivé a logicky správne. Zároveň poukázal na to, že rozsudok nespĺňa základné požiadavky kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia s poukazom na ustanovenie § 220 ods. 2 CSP, ako aj článku 46 Ústavy SR. Samotný rozsudok je podľa odvolateľa nepreskúmateľný. Napadnuté rozhodnutie trpí skutkovými vadami, lebo bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Poukázal pritom na ustanovenie § 35 a 36 CMP. Zároveň argumentoval odvolateľ tým, že právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súd zistí skutočný stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodne tak, že jeho skutkové a právne závery nie sú predčasné, svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúceho súdu. Zároveň poukázal na to, že jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy s poukazom na ustanovenie § 191 a § 220 ods. 1

CSP. Účelom odôvodnenia rozsudku je podľa odvolateľa predovšetkým doložiť jeho správnosť, zároveň i prostriedkom kontroly správnosti postupu súdu pri vydávaní rozhodnutia. Poukázal pritom na článok Ústavy 46 ods. 1 ako aj článok 6 ods. 1 Dohovoru. Podľa neho tieto atribúty napadnutý rozsudok nenapĺňa.

7. Zároveň namietal hodnotenie dôkazov v zmysle ustanovenia § 191 CSP, pričom súd prvej inštancie túto svoju povinnosť nesplnil dostatočne. Výsledky vykonaného dokazovania riadne nevyhodnotil, rozhodnutie neodôvodnil vychádzajúc z výsledkov dokazovania. Nezistil skutočný stav veci, lebo nevykonal všetky dôkazy potrebné pre jeho ustálenie. Vzhľadom na vyššie považuje odvolanie za dôvodné, nakoľko súd rozhodol predčasne, na základe nedostatočne zistenom skutočnom stave, v dôsledku toho na nesprávnom právnom posúdení veci. Pokiaľ odvolací súd je iného názoru navrhuje, aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že maloletého H. zverí do jeho osobnej starostlivosti s právnom oboch rodičov dieťaťa zastupovať a spravovať jeho majetok, matku zaviazať platiť minimálne výživné a styk matky s maloletým neupravoval. V prípade, žeby matka na tom trvala, navrhuje upraviť rovnomerne

a rovnocenne všetky prázdniny a styk počas bežného týždňa s ohľadom na to, či by matka žila v mieste obvyklého pobytu dieťaťa v V. alebo by ostala v N..

Poukazuje na to, že súd prvej inštancie zveril maloleté dieťa do osobnej starostlivosti a upravil mu styk, pričom tak rozhodol potom čo ustálil, že podľa jeho názoru síce nie je rodičovsky spôsobili ako matka, treba dieťa vyňať z jeho starostlivosti a dať ho matke za účelom budovania ich vzťahu. Ale dieťa má ku nemu vytvorené veľmi silné citové vzťahy, pričom miesto odovzdávania a preberania dieťaťa určil v bydliska matky pri preberaní dieťaťa a jeho bydlisku pri odovzdávaní dieťaťa po styku s ohľadom na to, že matka zmenila bydlisko. Práve zmena bydliska matky je podľa neho prvá zásadná vec, ktorej súd prvej inštancie nevenoval žiadnu pozornosť. Matka sa odsťahovala do obce vzdialenej 62 kilometrov od jeho bydliska. On so zmenou obvyklého pobytu dieťaťa z V. do N. nesúhlasil. Prestávaním sa H. do N. by došlo k zmene jeho obvyklého pobytu v rozpore s jeho najlepším záujmom. Toto všetko súd prvej inštancie opomenul vo svojom rozhodnutí. Je to práve rodič, v tomto prípade matka, ktorá by si mala počínať a prispôbiť svoj život tak, aby jej dieťa, žilo stabilne v mieste svojho obvyklého pobytu v V.. Na to nadväzuje zbytočné zmätočné rozhodnutie súdu prvej inštancie o jeho úprave styku so synom. Počas starostlivosti matky dieťa denne dochádza z N. do V. do materskej škôlky K., ktorá je jediná podľa učenia zákonným spôsobom, a to dohodou rodičov. Nasledujúci páry týždeň matka vyzdvihne dieťa v škôlke stredy, odvezie ho do N. a on z V. prevezme dieťa v N. a odvezie do V.. Vo štvrtok a v piatok ho odprevedí do škôlky a v piatok o 18.00 hod. si po neho matka príde z N. do V.. Podľa odvolateľa rovnako nezmyselná situácia by nastala, aj keby dieťa chodilo do škôlky v N.. Ak by dieťa malo obvyklý pobyt a škôlku zmenené zákonným spôsobom z V. do N. k čomu do dnešného dňa nedošlo, tak v nepárny týždeň v piatok by ho musel u matky vyzdvihovať v piatok o 16.00 hod., aby si po neho prišla v nedeľu o 18.00 hodín do V.. Problém by nastal v páry týždeň, kedy by po dieťa došiel do N. v stredu o 16.00 hod. a vo štvrtok ráno by ho z V. viezol hodinu cez L. do škôlky, poobede by ho zo škôlky vyzdvihol a to isté by sa zopakovalo v piatok. Cesta z V. do N. ráno do škôlky a poobede domov alebo by sa vracal do V., čiže denne by túto cestu prešiel 4 krát. Prácu by vykonávať nemohol a matka by si pre dieťa prišla v piatok o 18.00 hod.. V oboch prípadoch, či už by dieťa chodilo do školy v V. alebo v N. je rozhodnutie o starostlivosti matky v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa. Súd prvej inštancie absolútne nevenoval pozornosť zmene bydliska matky v kontexte miesta obvyklého pobytu dieťaťa a rovnoprávneho výkonu rodičovských práv a povinností oboma rodičmi. Podľa otca nemôže byť na ťarchu dieťaťa ani na ťarchu výkonu jeho rodičovských práv, že sa matka jednostranne rozhodla o zmene svojho bydliska bez toho, aby prihliadala na najlepší záujem maloletého H.. Otec zopakoval, že v N. dieťa nikoho nepozná a nemá tam stabilného kamaráta, bližšiu rodinu, okrem matky, neovláda maďarský jazyk, nechce tam žiadne sociálne väzby. Pritom H. nie je zdravé dieťa a jeho aktuálne stabilizovaný stav sa podarilo dosiahnuť aj upevňovaním stability v domácom prostredí. Matka by mala niesť zodpovednosť za to, že sa sama jednostranne a bez ohľadu na záujmy H. rozhodla presťahovať sa, pritom v V. mala zabezpečené bývanie aj zamestnanie.

8. Otec trvá na zverení dieťaťa do jeho starostlivosti. Argumentuje, že rozhodnutie o zverení dieťaťa do starostlivosti matky nenahrádza a ani neobsahuje v sebe rozhodnutie o zmene miesta obvyklého pobytu dieťaťa, či nadväzujúcej zmene predškolského, resp. školského zariadenia. S matkou sa pôvodne dohodli na tom, že dieťa žije v V., navštevuje materskú škôlku K. zmena bydliska prakticky narušilo pôvodnú dohodu. V tejto súvislosti súd prvej inštancie nevyhodnocoval ani to, aký má vplyv zmena bydliska, či škôlky dieťaťa. Pritom súd prvej inštancie má zo správ kolízneho opatrovníka ustálené, že dieťa má prostredie V. ako miesta svojho bydliska, či už u matky v byte na M. alebo u otca v F. rado, dôverne ho pozná, rovnako sa mu páči v škôlke na K., rado chodí tam, má tam kamarátov a pani učiteľku A..

Ku skutkovému stavu dopĺňa, že 12.09.2023 sa mu s partnerkou narodila dcéra X.. H. bol súčasťou tehotenstva jeho partnerky, denne ho vnímal. Po narodení dieťaťa matky bol H. nahnevaný a frustrovaný, čo sa opäť prehĺbilo nedôverou v osobu matky, naproti tomu v ich domácnosti o príchode dieťaťa otvorene hovorili, vedel o tom a po narodení X. je H. súčasťou jej bežného života. Súd prvej inštancie nevenoval žiadnu pozornosť názoru dieťaťa, dieťa je nutné vnímať ako rovnocenného a plnohodnotného jedinca, ktorému patria všetky ľudské práva a slobody, ale zároveň s prihliadnutím na jeho špecifickosť aj práva zvláštne, a to práva detí. Poukázal na participatívne práva dieťaťa, ktoré možno vykladať ako právo dieťaťa byť informované o všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, právo dieťaťa vyjadriť svoj názor a právo dieťaťa byť vypočuté. Nemožno súhlasiť podľa jeho názoru s tým, že názor dieťaťa bol zistený kolíznym opatrovníkom, či znalcom. Súd prvej inštancie postupoval v zmysle starej právnej úpravy OSP účinnom do 01.07.2016. Zisťovanie názoru maloletého dieťaťa je obligatórnym postupom súdu, čím rešpektuje čl. 12 Dohovoru. Súd maloletého H. priamo nevy počul, nerešpektoval jedno z jeho základných práv

dieťaťa, preto došlo k tomu, že názor dieťaťa sa nezisťoval, preto ani nevyhodnocoval, teda ho žiadnym spôsobom nerešpektoval. Čo sa týka váhy názor H. s ohľadom na jeho vek, ide o šesťročného dieťa, síce nevie posúdiť tú najlepšiu formu porozvodovej starostlivosti, ale určite je schopný povedať svoje citové preferencie a potreby. Je potrebné upriamiť pozornosť aj na čl. 5 Zákona o rodine a v konaniach, kde sa rozhoduje o výkone rodičovských práv a povinností konať v záujme dieťaťa, znamená brať do úvahy najmä napĺňanie jeho potrieb, istoty, spokojnosti, bezpečia, vyplývajúce z citových väzieb a vzťahov dieťaťa k obojmu rodičom.

9. Rozhodnutie súdu o zverení maloletého do osobnej starostlivosti matky bolo predčasné a v dokazovaní je potrebné pokračovať. Z vyššie uvedeného je nepochybné, že výlučná osobná starostlivosť matky destabilizuje jeho výchovné prostredie, nenapĺňa vývinové potreby dieťaťa a deštruuje citové väzby. Súd prvej inštancie rozhodol aj napriek odporúčaniam kolízneho opatrovníka, ktorý mal aspoň tú možnosť dieťa vidieť a počuť, lebo samotný konajúci súd toto nepovažoval za potrebné. Poukazuje v závere odvolania na to, že dieťa konzistentne hovorí to isté, že chce byť s ním, napriek tomu, že má zrejme rád oboch rodičov, ten vzťah ku nemu je citovo preferenčný. Čo sa týka terapie u Y. N., tú vyhľadal na odporúčanie jeho advokátky. Samotná matka sa na terapiách zúčastňuje, hoci v minulosti sa stalo, že na termín neprišla, čo spätne ospravedlňovala zle zapísaným termínom. Súd prvej inštancie však odôvodnením svojho rozhodnutia žiadnym spôsobom sa nevysporiadal so zámermi z lekárskeho správy Y. N.. Ona je dostatočne známa, pričom vyšetruje dieťa dostupnými psychologickými metódami a metodikou a vyhodnocuje aj dieťa diagnostikuje. Dieťa pozná lebo s ním dlhodobo spolupracuje.

Poukázal zároveň na to, že maloletý bol prvýkrát hospitalizovaný 16.04.2022 a rozhovor s ním bol kolíznymi opatrovníčkami zrealizovaný v jeho domácnosti 19.05.2022, teda po mesiaci, kedy matka uvádzala, že ju dieťa odmieta, lebo je ním zmanipulovaný.

V rozsudku súdu prvej inštancie je množstvo chýb v písaní, čo posilňuje jeho zmatečnosť a neprehľadnosť.

Podľa neho pokiaľ by pokračovali v terapii u Y. N. alebo iného u psychológa, ktorého matka nikdy nenavrhol, tak by postupnými krokmi dospeli k postupnej zmene v súčasnom stave, ale matka vystupuje pasívne a len čaká na rozhodnutie súdu. V žiadnom smere sa súd prvej inštancie ani znalkyňa nevysporiadali s drogovou minulosťou matky. Súd prvej inštancie na jednej strane mal preukázané, že Y. N. má byť zaujatá, lebo to tvrdí matka bez akýchkoľvek dôkazov, na druhej strane matka trvala aj na ustanovení znalca mimo V. a T. kraja. Súd prvej inštancie dĺžku konaní rodinnoprávných vzťahov nijako nereflektoval. Nie je cieľom, aby H. vyrastal bez matky, ale je potrebné vnímať súčasný stav, jeho vývoj a z toho súčasného stavu by malo plynúť aj rozhodnutie súdu pokiaľ má ísť o rozhodnutie súladné s najlepším záujmom maloletého H.. Súd prvej inštancie zároveň nezadefinoval čo konkrétne napĺňa pojem najlepšieho záujmu konkrétneho dieťaťa, a to maloletého H.. Nevysporiadal sa zároveň s jeho námietkami voči podanému znaleckému posudku a zároveň poukázal na aktuálne verifikovaný stav, že H. sa stotožnil a identifikuje sa s otcom, zjavne ho preferuje a spájajú ho s ním najsilnejšie citové väzby. Maloletý H. sa v jeho osobnej starostlivosti nachádzal od apríla XXXX, teda rok a pol, matka tento stav nijako nenamietala a súd prvej inštancie hodnotil jeho vyjadrenie bez kontextu, ktorý mu opakovane uvádzal. Uviedol, že matka nevie náležite poskytnúť dieťaťu starostlivosť, je to zrejme aj z toho, že nemá záujem o zdravotný stav dieťaťa, o liečbu, nezapája sa do toho, lebo si buduje svoj nový život. Čo sa týka výživného uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nedostatočne zisteného skutočného stavu. Za uvedených okolností súd rozhodol o výživnom vo výške 220 eur na maloletého, čo je predčasné, keďže nemal dostatočné podklady pre zhodnotenie jeho celkových možností, schopností a majetkových pomerov. Pokiaľ ide o odôvodnené potreby dieťaťa, nie je možné zistiť úvahy súdu prvej inštancie vedúce k rozhodnutiu o výživnom. Súd prvej inštancie dôsledne nevyhodnotil odôvodnené potreby maloletého, zároveň nezistil a nevyhodnotil pomery na strane rodičov a výška výživného nebola určená v súlade so Zákonom o rodine.

Zároveň otec maloletého H. predložil prostredníctvom právnej zástupkyne prvovýšetrenie maloletého zo 04.05.2022, z 13.03.2023, z 26.06.2023, z 11.07.2023, ako aj zo 16.10.2023. Uvedené kópie vyšetrení sú súčasťou súdneho spisu.

10. Podaním zo dňa 23.10.2023 podala matka odvolanie voči výroku X. rozsudku a navrhla, aby napadnuté rozhodnutie bolo zmenené tak, že odvolací súd uloží otcovi povinnosť zaplatiť štátu náhradu trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s vypracovaním znaleckého posudku vo výške 438 eur. Poukázala na obdobný prípad, ktorý posudzoval aj Krajský súd v Prešove vo veci 24CoP/76/2022 z 13.12.2022, pričom vykonanie znaleckého dokazovania bolo potrebné pre rozhodnutie vo veci a na zistenie najlepšieho záujmu dieťaťa. Na druhej strane je potrebné konštatovať, že súd pri rozhodnutí o

náhrade trov konania neposúdil ekonomickú situáciu matky, ktorá je na rodičovskej dovolenke a jediným zdrojom jej príjmu je rodičovský príspevok vo výške 614,88 eur. Je zrejme, že vzhľadom na ekonomickú situáciu matky je suma 438 eur sumou, ktorá predstavuje takmer jej celý mesačný príjem, preto navrhla, aby odvolací súd o odvolaní rozhodol tak, ako je uvedené vyššie.

K predloženým lekárske správy Mgr. Lipanovej, ako aj k dôvodom odvolania otca sa vyjadrila prostredníctvom právneho zástupcu matka maloletému H. podaním z 18.12.2023, v ktorom poukázala na to, že nie je pravdou, že by rozhodnutie bolo nedostatočne odôvodnené a že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutočný stav vecí, či nevykonal potrebné dokazovanie. Pokiaľ ide o bydlisko v N., tak súd bral aj túto skutočnosť do úvahy, keďže vyslovene spomína uvedené nenarušila ani skutočnosť, že matka zmenila bydlisko. Maloletý chcel u matky i prenocovať, a to už počas prvého stretnutia po podpísaní dohody, čo mu otec nepovolil. Tiež v odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uvádza, že podľa záverov z prešetrovania pomerov matka má vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletého, o čom sú jej partner a jeho rodičia nápomocní. Nad rámec argumentov uvedených v napadnutom rozsudku matka musí uviesť, že v čase, keď ešte bývala u matky v V., tak ju otec atakoval rečami o tom, že býva v malom byte a že to nie je pre syna dobré, lebo nemá svoj priestor. Následne sa presťahovala do N., kde majú veľký rodinný dom, vytvorila tam rodine nové podmienky pre život, Narodila sa jej dcéra a chce, aby obe deti vyrastali spolu. Otec situáciu popísal tak, ako keby bol H. pravidelne každý týždeň u doktora. Pravdou je však, že ani on s ním fyzicky nechodí do ordinácie, lebo často mu stačí objednať lieky cez telefón. N. je obec, ktorá sa nachádza na území Slovenskej republiky, nehovorí sa tu po maďarsky.

S námietkami, že nebolo prihliadané na názor a záujem maloletého dieťaťa nesúhlasí, pretože poukázala na to, že súd má prioritne prihliadať na vôľu maloletého dieťaťa, musí zistiť, či táto vôľa dieťaťa nie je ovplyvnená manipuláciou rodičov s dieťaťom, až následne vôľa dieťaťa nie je ovplyvnená. Až následne môže vyhodnotiť, či dieťaťom prejavená vôľa je skutočne v jeho najlepšom záujme. O miere manipulácie syna svedčí aj to, že syn má mobil, ale nesmie matke zavolať ani dať jej telefónne číslo, lebo to otec nepovolil. Tiež je potrebné zopakovať a súhlasiť so súdom prvého stupňa, ktorý uviedol, že maloletý v zmysle posudku zjavne lípne na materiálnych hodnotách, a všetko posudzuje materiálnu optikou, „keď máš dobré auto, veľký dom, veľa zaujímavých hračiek, tak je mi s tebou dobre“. Pokiaľ ide o tehotenstvo matky, tak ani poriadne nemala kedy to synovi oznámiť, keďže sa spolu nemohli stretávať. Pokiaľ ide o závery psychologičky N., tak ona s uvedeným nemôže súhlasiť, sedenia u psychologičky nenahrádzajú znalecké dokazovanie, ani nerieši a otázku zverenia dieťaťa niektorému z rodičov. Taktiež dodala, že psychologička pani N. je kolegyňa a dobrá kamarátka bývalej manželky manžela a pôsobí v V.. Pokiaľ ide o námietky k znaleckému posudku vykonané súdom konaní, tak sa javí až absurdné jeho spochybňovanie pre drobné chyby v písaní. Pokiaľ otec v odvolaní uvádza, že sa matka na liečbe dieťaťa nepodieľala, lebo o to nemala záujem, tak táto informácia nie je pravdivá. Dieťa bolo iba s otcom a netrávilo časť s ňou. Ako to vyplýva zo spisu, matka sa opakovane dožadovala styku, čo jej bolo odmietané. Tiež podávala návrhy na vydanie neodkladných opatrení, kontaktovala kolízneho opatrovníka, zúčastňovala sa psychologických poradní, a to už aj u psychologičky, s ktorou veľmi nesúhlasila. Preto matka navrhuje napadnuté rozhodnutie, čo sa týka odvolaní otca napadnutej časti v zmysle § 2 ods. 1 CMP a § 387 ods. 1 CSP potvrdiť a trvá na tom, aby v súlade s jej podaným odvolaním bolo napadnuté rozhodnutie zmenené v časti náhrady trov štátu.

11. Zároveň k podanému odvolaniu sa vyjadril kolízny opatrovník, a to podaním z 26.01.2024, ako aj správou z poradensko-psychologického procesu, v ktorej kolízny opatrovník uviedol, že rodičom bolo poskytnutých po dobu šiestich mesiacov niekoľko individuálnych i spoločných rodičovských konzultácií. Ich intervencie smerovali k rodičom a boli zamerané na zmenu komunikácie a posilňovanie spolupráce rodičov. Otec sa od začiatku do konca výchovných opatrení neposunul smerom k lepšej spolupráci.

Na záverečnom sedení dňa 15.01.2024 sa vyjadril otec, že by chcel novú dohodu o styku matky s dieťaťom. Zároveň uviedol, že si nevie predstaviť zverenie dieťaťa do starostlivosti matky.

Podľa psychologičky T. L. opakované výchovné opatrenie absolútne nevedlo k pozitívnej zmene, naopak, z správania dieťaťa, ktoré počas ich spoločného stretnutia prejavovalo znaky diskomfortu a nervozitu, skonštatovali, že sa situácia medzi rodičmi podstatne zhoršila a aj vzťah syna a matky sa negatívne fixuje. Otec dieťaťa ako zodpovedná osoba, ku ktorej má dieťa najbližší vzťah a je s dieťaťom väčšinu času, podľa jej názoru nevedie správne dieťa k tomu, aby maloletý H. smel mať matku rád. Dieťa dostáva od otca protichodnú a mätúcu informáciu v zmysle „musíš chodiť k matke a zároveň, matka nie je pre Teba vhodná a kompetentná“ (dvojité väzby) - dieťa zrejme nevie, ako tomu má rozumieť. Dieťa takto vedené otcom nemá možnosť zažiť emocionálne bezpečie u druhého rodiča. Otec dieťaťa sa prejavoval namiesto spolupráce skôr kontrolujúco tak, aby si naplňoval prioritne svoje rodičovské potreby

byť výlučným rodičom a tieto potreby podľa nej nekorešponujú s potrebami šesťročného dieťaťa. Ďalší pobyt dieťaťa u otca považuje z psychologického hľadiska za rizikový pre zdravý vývin dieťaťa, preto odporučila bezodkladne a pokiaľ je to možné, vzťah dieťaťa k matke „liečiť“ dlhším pobytom u matky než u otca tak, ako to vyplynulo z posledného súdneho rozhodnutia, voči ktorému sa otec odvolal.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

12. Krajský súd v Prešove (ďalej len odvolací súd), ako súd odvolací po zistení, že odvolanie otca, ako aj matky bolo podané včas oprávnenými osobami - účastníkmi konania proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, preskúmal napadnuté rozhodnutie postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania, keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a elektronickej podobe na webovej stránke v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že rozsudok v napadnutých výrokoch rozsudku ohľadom zverenia maloletého H. do starostlivosti, ako aj spravovania a zastupovania vo veciach majetku maloletého, ďalej prispievania na výživu maloletého, ako aj v oblasti úpravy styku otca s maloletým, odvolací súd rozsudok pod č. k. K2 - 17P/161/2021 - 388 zo dňa 23. augusta 2023 potvrdil v zmysle ustanovenia § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku ako vecne správny a zákonný.

13. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok na základe odvolania tak otca voči výrokom II., III., IV., V., VI., VII., VIII., ako aj odvolania matky vo výroku X. a dospel jednoznačne k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, z ktorého vyvodil súd prvej inštancie správny právny názor a uvedené rozhodnutie bolo dostatočne odôvodnené s poukazom na príslušné ustanovenia Civilného sporového poriadku. Odvolacím dôvodom tak otca, ako aj matky odvolací súd nevyhovelo a na základe konania, ktoré predchádzalo vydaniu rozhodnutia súdu prvej inštancie, ako aj dôvodov, ktoré uviedol súd prvej inštancie rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

14. Odvolací súd poukázal na dôvody súdu prvej inštancie, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil a doplnil uvedené.

15. V zmysle ustanovenia § 24 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vyplýva, že v rozhodnutí, ktorým sa rozvádza manželstvo rodičov súd upraví výkon ich rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvoze, najmä určí, či maloleté dieťa zverí do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov alebo do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, kto bude zastupovať a spravovať jeho majetok, ako aj určí, ako má rodič, ktorému nebolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti prispievať na jeho výživu, alebo schváli dohodu rodičov o výške výživného.

16. S poukazom na ustanovenie § 24 ods. 2 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať, a ak majú o spoločnú osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem a ak obidvaja rodičia súhlasia so spoločnou osobnou starostlivosťou o dieťa, súd môže zveriť dieťa do spoločnej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. S poukazom na uvedené ustanovenie odvolací súd preskúmal dôvody, ktoré uvádzal súd prvej inštancie k návrhu otca, ktorý najskôr žiadal, aby súd prvej inštancie H. zveril do striedavej osobnej starostlivosti, neskôr tento návrh zmenil a žiadal, aby bol zverený maloletý H. do jeho osobnej starostlivosti a určil výživné zo strany matky v minimálnej zákonom stanovenej výške. Matka maloletého na rozdiel od otca žiadala, aby bol maloletý H. zverený do jej osobnej starostlivosti. Odvolací súd argumentuje v tejto časti potvrdeného výroku o zverení maloletého H. na čas po rozvoze do osobnej starostlivosti matky tým, že v zmysle znaleckého posudku, ktorý bol vypracovaný v rámci konania bezpochyby vyplýva, že citové vzťahy medzi maloletým dieťaťom a otcom sú veľmi silné vzhľadom na skutočnosť, že maloletý H. už dlhšiu dobu žije výlučne v domácnosti svojho otca. Tento zabezpečuje synovi nielen jeho potreby po materiálnej stránke, sociálnej, ale do veľkej miery aj po citovej stránke a na základe uvedeného sa preto vytvorila pevná emocionálna väzba medzi synom a otcom. V znaleckom posudku znalkyňa poukazuje na to, že maloletý H. nie je vo výchove svojho otca ničím obmedzovaný, otec mu neurčil žiadne hranice a jeho výchova je viac menej benevolentná, postavená na želaniach maloletého H.. Tento si zvykol na zvrchovanú pozíciu a jeho správanie vykazuje egoistické prvky. Vzájomné vzťahy medzi maloletým H. a matkou sú aktuálne značne ovplyvnené

minimálnym kontaktom medzi matkou a maloletým H.. Matka podľa znalkyne, ale uvedené vyplynulo aj zo samotného konania pred súdom prvej inštancie, nemá príležitosť výchovne pôsobiť na maloletého H.. Prítom s ním trávi minimum času a nadviazanie a upevnenie emocionálnej väzby s maloletým, tak ako to konštatovala znalkyňa, keďže bol prerušený tento kontakt a medzi maloletým a matkou pretrvávajú negatívne spomienky práve na obdobie hospitalizácie v apríli v roku 2022. Maloletý H. z tejto hospitalizácie viní práve matku, pretože táto ho dala do nemocnice na základe predchádzajúcich zlých výsledkov, ktoré si hospitalizáciu nevyhnutne vyžiadalo. Napriek uvedenému má maloletý H. kladný vzťah aj k jednému aj k druhému rodičovi, čo vlastne vyslovil a vyjadril sa aj pri kladení otázok zo strany znalkyne. Znalkyňa uvádza a zachytáva na základe vyšetrenia maloletého citové väzby tak, ako ich vníma maloleté dieťa pri kresbe rodiny, pričom aj odvolací súd poukazuje na to, že podľa maloletého H. sú súčasťou jeho života obidvaja rodičia, ktorí sa usmievajú a uprostred rodičov je maloletý H.. Myšlienkové pochody maloletého zachytila v znaleckom posudku a poukázala znalkyňa na to, že koncentrácia pozornosti počas vyšetrenia bola v medziach normy, ani pri obtiažnosti úloh, ktoré mu boli kladené neklesali a v interpersonálnej oblasti si maloletý dokáže udržať poprednú až nadradenú pozíciu a väčšinou presadzuje svoj zámer. Dieťa podľa znaleckého posudku má vytvorenú primárnu vzťahovú väzbu na oboch rodičov, adaptovalo sa aj na striedavú starostlivosť. Aktuálne však dlhú dobu žije v domácnosti otca, kde má vytvorené hlavne hmotné podmienky a tým pádom s matkou má minimálny kontakt. Vzhľadom na fakt, že medzi rodičmi panuje vzájomná rivalita a nevraživosť otec dieťaťa má výrazne negatívny postoj k matke dieťaťa, čo prezentuje aj vo vyjadreniach so svojím maloletým synom. Vyjadrenia otca, že si budú hľadať novú mamku, lepšiu mamku, navodzuje u maloletého dieťaťa predstavu, že jeho matka nie je dobrá, nebude u nej v bezpečí, nebude o neho dostatočne postarané, čo aj maloletý H. predstavuje si uvedenú situáciu tým, že nebude mať zabezpečenú takú hmotnú ochranu a nebude mať dostatočné hračky alebo nebude mať to, čo pre prakticky pri otcovi mu je dovolené a čo pri otcovi má.

Na základe uvedeného odporúčala znalkyňa neosočovať a neznižovať hodnotu druhého rodiča, keďže obidvaja sú rodičia maloletého H. a obidvaja sa musia od negatívnej minulosti, ako to charakterizovala znalkyňa v znaleckom posudku odosobniť a od vzájomných nedorozumení sa dištancovať, a preto sa musia správať tak, aby to nebolo v rozpore so záujmom maloletého H..

17. S dôrazom na ustanovenie § 24 ods. 3 Zákona o rodine, ak sú obidvaja rodičia spôsobilí dieťa vychovávať a ak majú osobnú starostlivosť o dieťa obidvaja rodičia záujem, tak súd môže zveriť dieťa do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ak je to v záujme dieťaťa a ak budú takto zaistené potreby dieťaťa. V zmysle uvedeného ustanovenia ďalej vyplýva, že ak so striedavou osobnou starostlivosťou súhlasí aspoň jeden z rodičov dieťaťa, tak súd musí skúmať, či bude striedavá osobná starostlivosť v záujme dieťaťa. Uvedenú skutočnosť mal súd prvej inštancie za preukázanú, že táto forma striedavej osobnej starostlivosti v minulosti, aj keď bola medzi rodičmi dohodnutá, nebola akceptovaná a nepriniesla kladné postoje zo strany obidvoch rodičov a nebola striedavá starostlivosť v záujme maloletého dieťaťa.

18. Podľa § 24 ods. 5 Zákona o rodine pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností alebo pri schvaľovaní dohody rodičov rešpektuje právo maloletého dieťaťa na zachovanie jeho vzťahu k obidvom rodičom a vždy prihliadne na záujem maloletého dieťaťa, najmä na jeho citové väzby, vývinové potreby, stabilitu budúceho výchovného a ku schopnosti rodiča dohodnúť sa na výchove a starostlivosti o dieťa druhým rodičom. Súd dbá, aby bolo rešpektované právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov a aby bolo rešpektované právo dieťaťa na udržovanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávneho osobného styku s obidvoma rodičmi. Na základe uvedeného ustanovenia podľa odvolacieho súdu, súd prvej inštancie dostatočne posúdil momentálnu situáciu, ktorá je medzi rodičmi maloletého H. a pri určení a zverení maloletého H. na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky uvedené v plnom rozsahu odôvodnil.

Súd prvej inštancie dospel k záveru, že je potrebné maloletého H. zveriť do osobnej starostlivosti matky, nakoľko otec, aj keď žiadal na čas po rozvode zveriť maloletého H. do osobnej starostlivosti oboch rodičov, tento svoj návrh počas konania zmenil a žiadal ho zveriť do osobnej starostlivosti, rovnako ako matka. Zmenu návrhu odôvodnil tým, že dieťa matku odmieta, pričom matka odôvodňovala zmenu správania sa maloletého H. hlavne tým, že dochádza k zmene správania sa dieťaťa hlavne manipuláciou zo strany otca.

19. Z dôvodu uvedených protichodných tvrdení rodičov s poukazom na zmenu v správaní dieťaťa sa, súd v konaní nariadil uvedené znalecké dokazovanie, z ktorého napokon vychádzal a pokiaľ aj otec

namieta spôsob vedenia vyšetrenia dieťaťa znalkyňou a jeho vyhodnotenie, uvedené nevzal v úvahu súd prvej inštancie, pretože tak otec, ako aj súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd nemá znalosti z odboru psychológie. Tieto sú v kompetencii psychológa a za tým účelom súd prvej inštancie pristúpil k znaleckému dokazovaniu znalkyne z odboru psychológia. Zároveň súd prvej inštancie správne poukázal na to, že na pojednávaní potvrdil autenticitu a vyjadrení dieťaťa a samotnú vierohodnosť posudku, tento nemá vplyv ani to či bol vyhotovený v súlade alebo v čase, ktorý určil súd alebo nie. Čo sa týka samotného vypočutia znalkyne na pojednávaní, aj odvolací súd je toho názoru, že nebolo potrebné, pretože psychologička maloletého posúdila, vyšetrila a v záveroch znaleckého posudku dostatočným spôsobom odpovedala na všetky otázky, ktoré jej boli zadané zo strany súdu prvej inštancie. Zo záverov znaleckého posudku vyplývajú závery, v zmysle ktorých dochádza zo strany otca k negatívnemu ovplyvňovaniu dieťaťa voči matke a uvedené je podľa názoru preukázané aj tou skutočnosťou, že otec čiastočne zmenil svoj postoj a prístup k uzavretiu dočasnej dohody o styku matky s dieťaťom, k čomu došlo až po doručení znaleckého posudku, kedy nastala zmena aj v správaní dieťaťa voči matke. Aj napriek tomu ako dospel k záveru súd prvej inštancie, osobný kontakt s matkou sa po dlhšej dobe dostatočne nerealizoval v takom smere a v takom rozsahu ako by sa mal, ale vo veľmi obmedzenom rozsahu začalo sa stretávanie matky s maloletým realizovať bez toho, aby maloletý matku odmietal. Uvedené aj podľa názoru znalkyne aj podľa názoru súdu prvej inštancie nenarušilo ani to, že sa matka odsťahovala do inej lokality a maloletý dokonca chcel u matky aj prespávať.

20. Odvolací súd k tejto argumentácii súdu prvého stupňa poukazuje aj na to, že tak u matky vo vzťahu, ktorý matka má po rozvode manželstva s otcom maloletého H. sa narodilo dieťa, takisto aj u otca vo vzťahu k s partnerkou, s ktorou momentálne žije sa narodilo takisto dieťa. Maloletý H. je dieťaťom, ktoré sa musí s uvedenými novými skutočnosťami vysporiadať a pokiaľ otec v návrhu na zverenie dieťaťa do jeho osobnej starostlivosti poukazuje na to, že takáto forma starostlivosti je v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a tento model starostlivosti sa mu teda so synom osvedčil, súd prvej inštancie a rovnako aj odvolací súd sú opačného názoru, pretože dlhodobé vákuum, ktoré vzniklo vo vzťahu k maloletého H. s matkou je potrebné v súčasnej dobe zrealizovať a od ukončenia samotné realizácie striedavej starostlivosti, ktorá fungovala do kritickej hospitalizácie dieťaťa, otec začal spochybňovať kompetencie matky a na základe tej skutočnosti vlastne došlo k negatívnemu postoju maloletého H. voči matke samotnej. Vzťahy medzi rodičmi boli a sú vážne narušené, a preto je potrebné, aby v prvom rade obidvaja rodičia pristúpili k realizácii čo najlepšieho postoja oboch k maloletému H. pri realizácii takto nastaveného styku, ktorý bol určený rozsudkom súdu prvej inštancie. Zverejnenie maloletého H. na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky bezpochyby vyplývalo zo samotného konania obidvoch rodičov v čase po samotnej hospitalizácii, ktorou nastal ten moment, kedy otec maloletého H. zobral z nemocnice rovno ku sebe a realizoval formu osobnej starostlivosti výlučne z jeho strany, pričom ako už odvolací súd argumentoval vyššie, negoval úlohu matky v celom rozsahu.

21. Odvolací súd opätovne poukazuje na závery znaleckého posudku, pričom aj zo správy poradensko-psychologickej ho procesu z 22.05.2023 vyhotovenej psychologičkou T. L. vyplýva, že vzhľadom k zlepšujúcemu sa správaniu otca voči matke, jeho nepodporovaniu kompetencií druhého rodiča sa výchovné opatrenie, ktoré bolo nastavené súdom prvej inštancie javilo ako neefektívne, pričom otec zotrval na svojom kritizujúcom postoj k osobe matky. Psychologička zároveň poukázala na to, že nie je v poriadku, ak jeden rodič nepodporuje druhého rodiča, pričom ide o znaky nezrelého rodičovstva, pretože obidvaja rodičia aj po tom, čo sa rozišli a nežijú v pôvodnom zložení ako rodina musia v sebe spracovať nedobré nálady hneď jeden voči druhému. Aj podľa psychologičky má otec zvýšené kritické a negatívne správanie voči osobe matky. Matka sa bráni, že to vlastne ovplyvňuje celé správanie sa obidvoch rodičov. Otca opakovane upozornili na uvedené správanie na referáte poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v V., avšak jeho správanie sa nezmenilo, a práve preto odporúčali otcovi v rámci záujmu maloletého dieťaťa zásadne zmeniť svoj netolerantný postoj k matke maloletého dieťaťa.

22. Čo sa týka výchovného opatrenia, ktoré bolo nariadené uznesením Okresného súdu Košice II 07.06.2022 pod sp. zn. 17P/76/2022 - 20, teda realizovanej bolo po dobu 9 mesiacov a na základe uvedeného obdobia k zásadnej zmene správania sa otca voči matke maloletého H. nedošlo. Aj keď sú vzťahy rodičov naďalej narušené, súd prvej inštancie uvedeným rozsudkom neuložil ďalšie výchovné opatrenie, nakoľko dospel k záveru, že ani po deviatich mesiacoch sa správanie otca voči matke nezmenilo. Aj uvedený záver z Referátu poradensko-psychologických služieb Úradu práce, sociálnych

vecí a rodiny V. len zdôrazňuje tento negatívny vplyv správania sa otca voči matke ako negatívum aj v správaní sa maloletého H. voči matke.

23. Odvolací súd zároveň poukazuje na tvrdenia otca, ktorý argumentoval tým, že vplyvom výchovy matky a jej starostlivosti sa zhoršil zdravotný stav syna, ktorý bol až natoľko zlý, že musel nastúpiť maloletý H. na hospitalizáciu do nemocnice. V súčasnej dobe mal súd prvej inštancie za preukázané, že rodičia navštevujú s maloletým klinického psychológa a v konaní mal zároveň preukázané, že ku relapsu maloletého, ku ktorému dochádzalo, nebol vyvolaný správaním sa, respektíve výchovou matky. Práve matka nepodcenila zhoršený zdravotný stav dieťaťa, vyhľadala lekársku pomoc na základe čoho vlastne došlo k hospitalizácii maloletého H. a následnej injekčnej ústavnej liečbe. Súd prvej inštancie správne poukázal na vykonané dokazovanie práve v tomto smere a považoval matku za preferenčne vhodnejšieho rodiča pre výchovu a potreby dieťaťa i z toho dôvodu, že výchova otca nie je podľa názoru súdu prvej inštancie v súlade s najlepším záujmom dieťaťa. V prvom rade poukázal na znalecký posudok a závery znaleckého dokazovania a na druhej strane poukázal na to, že otec pri výchove syna nestanovil žiadne hranice. Jeho výchova pôsobí viac menej ako benevolentná aj zo správ sociálneho šetrenia vyplynulo, že dieťa vo veku 5 rokov posudzuje svojich rodičov na základe materiálneho zabezpečenia. Pokiaľ mu matka dala jedno eur a otec desať eur, tak vlastne sa priklonil k tomu, že by zostal s otcom, pretože uvedená materiálna zábezpeka je pre neho výhodnejšia.

24. Odvolací súd argumentuje tým, že na základe vykonaného dokazovania zveril súd prvej inštancie na čas po rozvoде maloletého H. do osobnej starostlivosti matky, pričom uvedené vyplynulo nielen z názoru súdu, ktorý bol jasne preukázaný negatívnym vplyvom rodiča - otca na samotného maloletého H., nakoľko otec nerešpektuje postavenie matky ako druhého rodiča, dehonestuje jej postavenie, jej rolu a direktívne až príkazovo určuje pravidlá rodičovstva a s matkou nekomunikuje, nekooperuje pri vytváraní výchovného spôsobu výchovy maloletého H.. Súd prvej inštancie vyhodnotil zabezpečenie vhodných podmienok pre život a ďalšie fungovanie maloletého H. rovnako u otca, ako aj matky, pričom matka je preferenčne lepším a vhodnejším rodičom pre záujmy maloletého H. so zdravými rodičovskými schopnosťami, tak ako ju napokon charakterizovala znalkyňa, ktorá vypracovala jednak znalecký posudok na maloletého H., ako aj na obidvoch rodičov. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že najlepším záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo v starostlivosti toho z rodičov, ktorý uznáva úlohu dôležitosť druhého rodiča v živote samotného dieťaťa. Akékoľvek prisvojovanie si práva na rozhodovanie o dieťati len jedným, vyslovene jedným rodičom je v rozpore s jeho najlepším záujmom. Takto sa správal a konal otec počas celého obdobia, kedy bol maloletý H. v jeho osobnej starostlivosti od apríla 2022 až do rozhodnutia súdu prvej inštancie o zverení maloletého H. do osobnej starostlivosti matky. V súčasnej dobe dieťa trávi čas s matkou bez problémov. V konaní bolo nesporne preukázané, že sám maloletý chcel u matky prenocovať, čo bolo zo strany otca neumožnené, pretože to nebolo súčasťou dohody. Je bezpochyby preukázané, že dieťa má s matkou vytvorený citový vzťah, má dobré vzťahy s jej partnerom, čo vyplýva z predloženej správy klinickej psychologičky, ako aj kolízneho opatrovníka, ktorý robil v domácnosti tak matky, ako aj domácnosti otca šetrenie. Podľa záverov z prešetrenia kolíznym opatrovníkom má matka vytvorené vhodné podmienky pre zabezpečenie starostlivosti o maloletého, v čom sú jej partner, ako aj partnerovi rodičia nápomocní matke.

25. Odvolací súd s poukazom na ustanovenie a § 43 Zákona o rodine, podľa ktorého má maloleté dieťa právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú, pričom v konaní, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. S poukazom na obsah uvedeného ustanovenia je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade s najlepším záujmom dieťaťa, ktorý má s otcom vytvorené veľmi silné citové vzťahy upravený styk otca s maloletým, ktorý podľa súdu prvej inštancie je široko koncipovaný aj odvolací súd má za to, že takto určený styk je v prospech dieťaťa, ktoré bude tráviť dostatočný čas aj s otcom a nedôjde k prerhnutiu ich citového puta. Súd upravil styk maloletého s otcom v pravidelnom bežnom kontakte s dieťaťom a taktiež aj počas sviatkov a letných prázdnin. Vzhľadom na tú skutočnosť, že maloletý bude navštevovať prípravku v V., súd považoval za spravodlivé, aby sa na preberaní a odovzdávaní dieťaťa podieľali obaja rodičia, čo aktuálne aj realizujú v súčasnej dobe. Odvolací súd dospel k záveru, že bol plne akceptovaný názor maloletého H., ktorý vyslovil pred znalkyňou, ako aj pred kolíznym opatrovníkom. Podľa odvolacieho súdu nie je u 5-ročného dieťaťa iným spôsobom či už výsluchom na súde alebo iným spôsobom zisťovať jeho názor, ktorý je zrejmy zo znaleckého dokazovania.

26. Čo sa týka ďalších odvolacích námietok pri práve a povinnosti zastupovať maloleté dieťa a spravovaní jeho majetku, ide o základné rodičovské práva a povinnosti, ktoré majú obidvaja rodičia, preto súd prvej inštancie uvedené právo správne priznal obidvom rodičom.

27. K námietke ohľadom vyživovacej povinnosti odvolací súd zdôrazňuje, že predstavuje táto obsahovú zložku základných rodinnoprávnych vzťahov, pričom je praktickým vyjadrením ekonomickej funkcie rodiny, ktorej účelom je zabezpečovať pre svojich členov v prvom rade pre maloleté deti materiálne potreby a vzájomnú pomoc podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Čo sa týka rodiča, ktorý sa o dieťa stará, osobne plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení, ako je zabezpečenie bývania, stravy nákupu ošatenia, zabezpečenia zdravotnej starostlivosti, ako aj osobnej starostlivosti samotného rodiča. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará prispieva na jeho výživu podľa svojich možností, schopností a majetkových pomerov. Na základe uvedeného preto súd prvej inštancie správne rozhodol, keď zaviazal otca prispievať na výživu maloletého H. sumou 220 eur, aj keď návrh zo strany matky bol vyšší. V súlade s ustanovením § 62 ods. 5 Zákona o rodine má výživné prednosť pred inými výdavkami rodičov, preto v súlade s uvedeným ustanovením rozhodol súd prvej inštancie správne a v súlade s majetkovými pomermi otca, ako aj v súlade s návrhom matky, ktorá žiadala zaviazat' otca na platenie výživného vo výške 250 eur. Uvedená skutočnosť vyplýva z jednotlivých príjmov tak matky v sume 895,60 eur, ako aj otca, ktorý vyčíslil príjem zo živnosti minimálne vo výške 1 000 eur mesačne.

Zároveň odvolací súd poukázal na tú skutočnosť, že súd prvej inštancie dospel správne k záveru, že jej v možnostiach a schopnostiach otca výživné voči určenej výške uhrádzať.

28. S poukazom na odvolaciu námietku matky ohľadom trov znaleckého dokazovania vo výške 876 eur za vypracovaný znalecký posudok, ktorá suma bola vyplatená znalkyni z finančných prostriedkov štátu, súd prvej inštancie správne uložil každému z rodičov zaplatiť uvedenú sumu v polovičnej výške na účet súdu s poukazom na vypracovaný znalecký posudok znalkyne. Odvolací súd nevzal v úvahu odvolacie námietky matky, pretože uvedené trovy konania súd prvej inštancie rovnocenne zaviazal oboch rodičov na úhradu trov štátu, pretože obidvaja rodičia majú rovnaké práva, ale aj povinnosti v tomto konaní.

29. V závere odvolací súd argumentuje tým, že v plnom rozsahu poukazuje na závery znaleckého dokazovania, ktoré bolo vykonané v rámci konania súdom prvej inštancie, z ktorého bezpochyby vyplynulo, že maloletý H. vie profitovať zo starostlivosti a náklonnosti oboch rodičov, pričom citový vzťah k otcovi, ako aj k matke bol hodnotený ako pozitívny. Funkčnosť súčasného styku a zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky bude otázkou budúcnosti, akým spôsobom sa tak rodičia, ako aj maloletý H. vysporiadajú s uvedenou novou situáciou, ktorá bude v prvom rade v prospech maloletého H.. Z pohľadu odvolacieho súdu pokiaľ otec v presne určenom čase dokáže zabezpečiť osobné prevzatie maloletého do starostlivosti, dokáže mu zabezpečiť plnohodnotne strávený čas počas určeného intervalu v jeho osobnej starostlivosti. Súd poukazuje na to, že bude uvedené v záujme maloletého, pričom stretávanie sa a trávenie času s otcom, ako aj blízkymi osobami zo strany otca, ako aj osobná starostlivosť matky a pobyt v jej súčasnej rodine bude bezpochyby v záujme maloletého. Aj keď v tomto prípade nejde o priame rozdelenie času, ktorý má byť s matkou a s otcom, súd dospel k záveru, že je v najlepšom záujme maloletého H. s pohľadom na špecifickú situáciu v rodine potrebné potvrdiť rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, ako to bolo uvedené v rozsudku, ktorý bol napadnutý odvolaním zo strany otca v rozsahu výrokov II., III., IV., V., VI. VII. a VIII. Odvolací súd nevzhladol také námietky uvádzané otcom v odvolaní, ktorý by akceptoval ako dôvod na zrušenie, resp. zmenu rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými námietkami už v konaní, a preto ich odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné.

30. Súd v závere poukazuje na to, určení zverenie maloletého H. do osobnej starostlivosti otca bezpochyby vyplynulo zo záverov vykonaného znaleckého dokazovania, a preto odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne a zákonné okrem výrokov I. a IX. potvrdil v zmysle ustanovenia § 387 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

31. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak, nakoľko v priebehu konania súd nezistil také okolnosti, ktoré by odôvodňovali iné rozhodnutie.

32. Senát Krajského súdu v Prešove vo veci rozhodol v pomere 3:0 hlasov (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).